

Fővárosi Ítéltábla

16.Gf.40.068/2021/8-II.

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Rózsavölgyi Ágnes egyéni ügyvéd (cím1.) által képviselt I.r. felperes (cím2.) I. rendű, II.r. felperes (cím2.) II. rendű és III.r. felperes (cím2.) III. rendű felpereseknek a Nagy és Kiss Ügyvédi Iroda (cím5, ügyintéző: dr. Nagy Szilárd ügyvéd) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2021. január 15-én kelt 11.G.40.561/2020/25-II. számú ítélete ellen a felperesek részéről benyújtott fellebbezés folytán – nyilvános fellebbezési tárgyaláson – meghozta a következő

közbenső ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és megállapítja, hogy a felek között 2008. augusztus 14. napján létrejött közjegyző neve közjegyző által a K24013-0/256/2008/5. ügyszámú közjegyzői okiratba foglalt lakossági jelzálog kölcsönszerződés érvénytelen.

Az elsőfokú ítéletet a hatályossá, illetőleg érvényessé nyilvánítás iránti keresetet elutasító részében – a teljes perköltségre kiterjedően – hatályon kívül helyezi, és e körben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítja.

A felperesek együttes másodfokú perköltségét 50.000 (ötvenezer) forintban, az alperesét 50.000 (ötvenezer) forint + áfa összegben, a felperesek által meg nem fizetett fellebbezési illeték összegét 160.700 (százhatvanezer-hétszáz) forintban állapítja meg.

A közbenső ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás lényege szerint a felperesek mint adósok, alperes mint hitelező között 2008. augusztus 14-én jött létre 27.262 svájci frank

összegű lakossági jelzálogkölcsön-szerződés. A szerződés II.1. pontja szerint a futamidő 192 hónap. A türelmi időszak a futamidő első 60 hónapja, a törlesztőrészletek száma 192, a kölcsön lejáratát az első esedékességet követő 192. hónap 10. napja volt, de legkésőbbi időpontja 2024. szeptember 10. A kölcsön pénzneme svájci frank volt, a II.3. pont szerint az ügyleti kamat évi 6,99 %, a kölcsön kamatának mértéke változó, a kamat mértéke az első alkalommal a szerződéskötés naptári félévét követő félév első munkanapján változhat, egyébként pedig naptári félévenként januárban és júliusban változik. A változást követő félév során megfizetendő kamat mértéke megegyezik az adott naptári félév első munkanapján érvényes, a bank szerződés szerinti kondíciókkal meghirdetett kölcsön kamatának mértékével, az induló THM a II.7. pont szerint 7,44 % volt, a folyósítási feltételeket a szerződés III. pontja tartalmazta. A szerződés IV.1. pontja szerint az első törlesztőrészlet a folyósítást követően megküldött értesítő levélben meghatározott tárgyhoz 10. napján esedékes, az adós az esedékes törlesztőrészleteket svájci frankban köteles megfizetni. A szerződő felek rögzítették, hogy a szerződésben rögzített kölcsönügylet úgynevezett könnyített időszakos kölcsönkonstrukció, ennek értelmében a kölcsönösszeg törlesztése csak a könnyített időszak lejártát követően esedékes. A könnyített időszakos kölcsön konstrukció esetén a könnyített időszak alatt a kölcsönösszeg után fizetendő kamat esedékessé váló része képezi a havi törlesztőrészletet, míg ezen időszak letelte után a kölcsönösszeg esedékessé váló része és kamata együttesen jelentik a havi törlesztőrészletet. A IV.2. pont alapján a kölcsön törlesztése oly módon történik, hogy az esedékesség időpontjában, a tárgyhoz 10. napján esedékes törlesztőrészlet összegével a bank megterheli az adós banknál vezetett deviza számláját, az adós köteles viselni a törlesztőrészlet megfizetéséhez szükséges deviza átváltásból eredő valamennyi árfolyamkockázatot. A szerződés XI.2. pontja értelmében a szerződésben nem szabályozott kérdésekben a bank üzletszabályzata és a hatályos jogszabályok az irányadók. Az adósok a szerződés aláírásával kijelentették, hogy az Üzletszabályzat egy példányát átvették, rendelkezéseit megismerték, azt magukra nézve kötelezőnek tekintik és elismerik. A szerződő felek egyező akarata folytán az Üzletszabályzat a szerződés elválaszthatatlan részét képezi. A XI.4. pont szerint az adósok kijelentették, hogy a szerződésben hivatkozott, az árfolyamváltozásból eredő kockázatot megértették és viselik. A szerződés megkötésekor hatályos Üzletszabályzat 2.6.7. pontja alapján a bank a hitelkamatot és az időtartamhoz kötött díjakat, jutalékokat eltérő megállapodás hiányában naptári napokra, az ott meghatározott képlet alapján számítja, a képlet szerint a tőkeösszeg szorozva a kamatlábbal %-ban, szorozva a naptári napok számával, elosztva 36.000-rel.

A felperesek 2008. július 17-én aláírták a „Nyilatkozat deviza alapú hitelekhez” megnevezésű okiratot, mely szerint tudomásul vették, hogy a kölcsönt forintban kell igényelni, a folyósításra is forintban kerül sor, de a kölcsönt a bank svájci frank devizában tartja nyilván. A nyilvántartott deviza kölcsön összege a folyósítás napján érvényes, a Bank1 Hirdetményében közzétett számlakonverziós vételi árfolyamon kerül kiszámításra. Az esedékes törlesztőrészleteket az igényléskor megjelölt svájci frank devizában köteles az ügyfél megfizetni. A törlesztési számla az igénylésnek megfelelő devizaszámla, melyet legkésőbb a szerződéskötésre kell megnyitni az ügyfélnek. Amennyiben az esedékesség napján a törlesztőrészlet teljesítéséhez szükséges fedezet nem áll rendelkezésre, a bank jogosult az aktuális törlesztőrészlet és késedelmi kamat összegével az ügyfél banknál vezetett bármely számláját megterhelni. Ebben az esetben is ennek kapcsán esetleg felmerülő árfolyamkockázatot szintén az ügyfél viseli. Az esedékesség napján a Bank1 Hirdetményében közzétett számlakonverziós eladási árfolyamon átszámított svájci frank összeget számol el az esedékessé vált kötelezettség teljesítésére. Ez azt jelenti, hogy mivel az adott deviza árfolyama időről időre változhat, nem lehet pontosan tudni előre, hogy az egyes devizában azonos összegű törlesztőrészletek megfizetéséhez mennyi forintösszeget kell majd az

igénylőnek a bankszámlán biztosítani a törlesztőrészek teljesítéséhez. Az egyes törlesztőrészlet összege meghatározása úgy történik, hogy az esedékesség napján érvényes számlakonverziós eladási árfolyammal a bank kiszámolja az esedékes devizatörlesztés forint ellenértékét és ezt az összeget vonja le az ügyfél folyószámlájáról forintban, ebből adódóan a törlesztőrészek megfizetésével kapcsolatos, a deviza átváltásából eredő esetleges árfolyamkockázatot, ami a forintban számolt törlesztés tekintetében okozhat növekedést, de csökkenést egyaránt, teljes egészében az ügyfél viseli. Tudomásul vették, hogy a törlesztőrészek megfizetéséhez szükséges deviza váltásból eredő valamennyi árfolyamkockázatot viselik, a kölcsön kamatperiódusa hat hónap, ami naptári hónapot jelent, ezért a kölcsön minden év januárban és júliusban kerülhet átárazódásra. Kijelentették felperesek, hogy az árfolyamváltozásból eredő kockázatot megértették, azt viselik.

A felperesek részére megküldött 2015. március 30-i elszámolási értesítő levél alapján a szerződéssel kapcsolatban tisztességtelenül felszámolt összeg 3.836,7 svájci frank, az elszámolást és a forintosítást követően 2015. március 30-án fennálló tartozás 5.774.478 forint, az elszámolás felülvizsgáltnak minősül.

[2] Az alperes a szerződést 2018. március 28-án azonnali hatállyal felmondta.

[3] Felperesek kereseti kérelmükben az alperessel 2008. augusztus 14-én létrejött szerződés érvénytelensége megállapítását kérték. Jogkövetkezményként az alperes részére visszatérítendő szolgáltatás összegét az érvénytelen szerződés hatályossá nyilvánítása esetére 1.841.575 forintban, az árfolyamkockázatból fakadó érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés érvényessé nyilvánítása esetére 2.009.084 forintban jelölték meg.

Előadták, a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjára figyelemmel semmis, mivel nem tartalmazza a törlesztőrészek összegét, az üzletszabályzatban szereplő képlet a laikus fogyasztó számára alkalmazhatatlan, az nem világos, nem érthető, milyen összeggel kell számolni. A kölcsön svájci frank összege a szerződéskötéskor nem volt ismert, a törlesztőrészek egyoldalú meghatározása kikötésével a feleknek a szerződésből eredő jogait, kötelezettségeit a jóhiszeműség, tisztesség követelménye megsértésével egyoldalúan, indokolatlanul felperesek hátrányára állapítja meg. A Ptk. 209. § (1) bekezdésére és a 209/A. § (2) bekezdésére is hivatkoztak. A szerződés érvénytelen az árfolyamkockázat viselése tisztességtelensége miatt is, az árfolyamváltozás kockázatáról megfelelő tájékoztatás nem volt. Utaltak az EUB C-186/16. számú ítéletére, illetve arra a polgári jogegységi határozatokban foglaltaknak sem felelt meg a tájékoztatás. Hivatkoztak az árfolyamrés tisztességtelenségére is és a nemzeti jogszabály mellőzését kérték, mert a DH1 törvény 3. § (1)-(2) bekezdése nem szolgálta a felperesi érdeket. Az árfolyamrésre vonatkozó kikötés kihagyandó, aminek az a következménye, hogy nincs érvényes szerződési rendelkezés a forintban teljesítendő törlesztések devizára való átszámítására, hivatkoztak a C-26/13. számú ítéletre. Kérték a per tárgyalásának felfüggesztését a C-472/20. számon indult előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig. Kiemelten utaltak arra, a szerződés érvénytelensége esetén kizárólag a DH2 törvény 37. §-a képezi akadályát az eredeti állapot helyreállításának, aminek jogdogmatikai alapja téves. A pénzkölcsön nem használati kötelem.

[4] Alperes elsődlegesen a per megszüntetését, másodlagosan a kereset elutasítását kérte. A permegszüntetéssel kapcsolatban előadta, a felperesek az állított érvénytelenség jogkövetkezményeként a felülvizsgált elszámolás adataiból részletesen levezetett elszámolást nem terjesztettek elő, nem kérték az érvényessé nyilvánítást sem.

Előadta, a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja alapján a szerződés csak akkor semmis, ha a fizetendő törlesztőrészlet nagyságát a szerződés nem tartalmazza és az nem is állapítható meg a szerződés tartalmából. A perbeli kölcsönszerződés esetében a törlesztőrészlet megállapítható a IV.1. pont alapján, a törlesztőrészletek a futamidő első 60 hónapjában a kamatrészletek, az ügyleti kamat számítása módját, az Üzletszabályzat 2.6.7. pontja nevesíti. A kölcsönszerződés III.3. pontja tartalmazza a szerződéskori kölcsönösszeget, a 2.3. pont az ügyleti kamatot. A szerződés aláírásának napján érvényes forint-svájci frank devizaárfolyam alperes honlapján hozzáférhető módon közzétételre került, így ha a folyósítás a kölcsönszerződés aláírásakor megtörténik, a felek egyértelműen kiszámíthatják, megállapíthatják a törlesztőrészletet. Hivatkozott a 6/2013. PJE 2.a. pontjára fűzött indoklásra, azaz, hogy nem szükséges a törlesztőrészlet, illetve a folyósított összeg tételes szerepeltetése a szerződésben, elégséges, ha azok kiszámíthatók. Az árfolyamkockázat a deviza alapú kölcsönszerződés jellegadó sajátossága, nem tisztességtelen. A felperesek teljes körű, megfelelő tájékoztatást kaptak. A kockázatfeltáró nyilatkozattal is igazoltan felperesek tájékoztatást kaptak arról, hogy a kockázat korlátozás nélkül őket terheli, annak nincs felső határa, az árfolyamkockázat részletes ismertetését a kockázatfeltáró nyilatkozat tartalmazza. Az árfolyamréssel kapcsolatban hivatkozott a 2/2014. PJE-re, illetve a 2014. évi XXXVIII. törvény 3. §-ára és arra, az Európai Unió Bírósága gyakorlata szerint az Irányelvnek kizárólag a magánszemély és a tagállam viszonyában érvényesülő közvetlen hatályát el kell ismerni, feltéve, hogy a tagállam az irányelv átültetési kötelezettségének nem tett eleget. Az irányelv horizontális közvetlen hatállyal nem bír, Magyarország az Irányelvet saját nemzeti jogába átültette.

[5] Az elsőfokú bírósághoz az eredeti kereseti kérelem 2014. március 14-én került beadásra. Az elsőfokú bíróság a felperesek költségmentesség iránti kérelmét 46.G.40.946/2014/7. számú végzésével elutasította, és a felperesek részére illetékfeljegyzési jogot engedélyezett, majd 9. sorszámú, 2014. július 28-i végzésével a per tárgyalását felfüggesztette. Alperes a felülvizsgált elszámolás megtörténtét bejelentette, a per 11.G.43.777/2017. számon folytatódott.

[6] Az elsőfokú bíróság az eljárás során a felpereseket személyesen meghallgatta.

I. rendű felperes személyes meghallgatása során előadta, gyakorlatilag ő járt egyedül a bankfiókban, egy ügyintézővel beszélt, részére adta át a szükséges okmányokat, igazolásokat valamennyiük vonatkozásában. A szerződést az aláírást megelőzően nem kapták meg, az aláírás időpontja is meg volt határozva, az aláíráskor futották át a szerződést, nem volt arra lehetőség, hogy megfelelően átolvassák. Többször rákérdezett a törlesztőrészlet összegére, de pontos összeget nem tudtak, azt mondták, a türelmi időszak végén pár ezer forinttal emelkedhet. Azzal tisztában volt, hogy a deviza árfolyama változhat, azzal is, hogy ez a szerződésre kihatással lehet, a törlesztőrészletet befolyásolhatja, csak azzal nem volt tisztában, hogy milyen mértékű ez a kihatás. Arról esett szó, hogy türelmi időszak konstrukciója a

szerződés, az öt év türelmi idő lejártával azért lesz magasabb 1-2 ezer forinttal a törlesztőrészlet, mert már a tőkét is kell törleszteni. Arról nem volt szó, hogy az árfolyam változása miatt változhat a törlesztőrészlet összege.

A II. rendű felperes egy alkalommal járt a bankfiókban, amikor aláírta a papírokat. Az I. rendű felperes által elmondottakat kérte saját nyilatkozatának tekinteni.

Ugyanígy nyilatkozott a III. rendű felperes is.

[7] Az elsőfokú bíróság a 2020. március 20-án kelt 11.G.43.777/2017/56. számú végzésével az eljárás 2020. március 15-i félbeszakadását állapította meg, majd a félbeszakadás megszűnésével az eljárást 11.G.40.561/2020. szám alatt folytatta. A felperesek 2020. október 7. napján indítványozták szakértő bevezetését és a szakértői költségek előlegezésére, megfizetésére vonatkozóan költségmentesség engedélyezését kérték.

Felperesek 2020. november 16-i érkeztetésű beadványukkal indítványozták igazságügyi szakértő kirendelését, lényegileg annak megállapítása iránt, hogy milyen összegű a felperesek tartozása a 2018. május 8-i teljesítés, az utolsó teljesítés időpontjában, mennyi volt a 3.500.000 forintos kölcsön devizaösszege 2008. augusztus 21-én, a kölcsön folyósításakor, illetve mennyi volt felperesek devizában kifejezett tartozása 2015. február 1. napján. Kérték továbbá, hogy a szakértő 2015. február 1-jei fordulónappal végezze el a 2014. évi XXXVII. törvény 3. pontja szerinti devizában kifejezett tartozás forintosítását, és állapítsa meg a törlesztőrészlet összegét és számolja el a felperesek forintosítás után teljesített 844.952 forint törlesztését.

Az elsőfokú bíróság 2020. november 16-án kelt 16. sorszámu végzésével a felperesek szakértői díjra kiterjedő részleges személyes költségmentesség engedélyezése iránti kérelmét elutasította.

[8] Az elsőfokú bíróság a 2021. január 15-én kelt 11.G.40.561/2020/25-II. számú ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 127.000 forint perköltséget, valamint az államnak külön felhívásra 236.000 forint kereseti illetéket.

Az elsőfokú bíróság elsődlegesen rögzítette, a felperesek a keresetet a 2014. évi XL. törvény 37. és 37/A. §-ának megfelelően terjesztették elő, a per megszüntetésének nem volt helye. Rögzítette, a felek közt az 1952. évi IV. törvény (Ptk.) 523. § (1) bekezdése szerinti kölcsönszerződés jött létre, a 6/2013. PJE értelmében devizaszerződésként. E szerződéstípusnál adósok az adott időszakban irányadó forintkölcsönnél kedvezőbb kamatmérték mellett devizában adósodtak el, ebből következően viselték az árfolyamváltozás hatásait, a forintgyengülés a fizetési terhek növekedését, erősödése pedig a csökkenését eredményezte. Rögzítette, a felek közti kölcsönszerződés tartalmazza a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja szerinti tartalmi elemeket, a futamidőt 192 hónapban, azzal, hogy az első 60 hónapjában könnyített időszak van, csak kamatot kellett fizetni, ezt követően a kamat

mellett a tőkét is. A kamatszámítás módját az alperes Üzletszabályzata 2.6.7. pontja tartalmazta, az a kölcsönszerződés részét képezte. Az Üzletszabályzatban szereplő képlet alapján az ügyleti kamat kiszámítható volt, ez nem tért el jelentős mértékben a szerződési gyakorlattól, külön tájékoztatás nyújtása nem volt indokolt. A felek a szerződés aláírásával elismerték, hogy az Üzletszabályzatot megismerték, azt kötelezőnek tekintik magukra nézve. A képlet alapján kiszámítható volt a kamat, mely az első 60 hónapban megegyezett a törlesztőrészlet összeggel. Az alperes értesítő levele tartalmazta a törlesztőrészlet összegét, a felek meghatározták az ügyleti kamat és a kezelési költség mértékét, a törlesztőrészletek számát, a törlesztési időpontokat, adott volt a kölcsön tőkeösszege, a szerződésben rögzített adatok alapján és számítási mód követésével a törlesztőrészletek összege, esedékessége pontosan kiszámítható, meghatározható volt. A szerződés megfelelt az 1/2016. PJE-ben írtaknak is. A tőkeösszeg CHF-ben meghatározásra került, a kamatmérték is, az adott hónapban a naptári napok száma köztudomású tény. A kamat mértéke változhatott, de ezt a részleges érvénytelenséget okozó feltételt a 2014. évi XXXVIII. és a 2014. évi XL. törvény, valamint az azt követő elszámolás megszüntette. Hivatkozott az 1/2016. PJE V.3. pontjára, és arra, az egyedi szerződés az Üzletszabályzattal együtt kellően meghatározta a törlesztőrészletek számát, mértékét, esedékességét, az adósok törlesztőrészlet fizetési kötelezettsége kiszámítható volt, így az értesítő levél csupán teljesítést elősegítő tájékoztatásnak volt tekintendő. Nem találta alaposnak az elsőfokú bíróság az árfolyamkockázati tájékoztatás körében felperesek által előadottakat sem. Utalva a Ptk. 685. § e) pontjára rögzítette, a perbeli szerződés fogyasztói szerződés, részletezte a 6/2013. PJE, a Ptk. 209. § (1) bekezdése rendelkezéseit, kiemelve az EUB C-26/13. számú ítélet 39., 40. pontját. Utalt a kockázatteltáró nyilatkozatra, a 2/2014. PJE határozatban, a C-186/16. EUB ítéletben, a C-51/17. számú ítélet 73., 75. pontjában írtakra, továbbá a C-227/18. számú határozatban írtakra és a Kúria Konzultációs Testülete 2019. április 10-i emlékeztetőjére. Részletesen taglalta a 2/2014., a 6/2013. PJE-ben foglaltakat. Kiemelte, a perbeli esetben felperesek előtt ismertnek kellett lennie az árfolyamkockázati tájékoztatás áttekintését követően, hogy az árfolyamkockázat egy ténylegesen fennálló kockázat, mely teljes mértékben őket terheli, az alperesi tájékoztatás érthető, átlátható. A kockázatteltáró nyilatkozat alapján a felperesek felé egyértelművé tette alperes, hogy jelentős kockázata van a deviza alapú kölcsönszerződés megkötésének, és forintgyengülés esetén milyen következményekkel kell számolni. A tájékoztatásban nincs utalás arra, hogy meghatározott mérték feletti árfolyamváltozás esetén a felpereseknek nem kellene kockázatot viselni. Ebből az a következtetés vonható le, hogy a kockázatteltálásnak nincs felső határa. A kockázatteltálás korlátlanágát nem kellett szó szerint feltüntetni. A tájékoztatás rögzítette, hogy a deviza árfolyama időről időre változhat, nem lehet pontosan tudni előre, hogy az egyes devizában foglalt törlesztőrészletek megfizetéséhez mennyi forintösszeget kell a bankszámlán biztosítani felpereseknek, így rálátással kellett rendelkezniük arra, hogy a legkisebb árfolyamváltozás befolyásolja a fizetési kötelezettségeiket. Ezt támasztotta alá az I. rendű felperes személyes meghallgatása során előadott nyilatkozata is, mely szerint tisztában volt azzal, hogy a deviza árfolyama változhat, azzal is, hogy az a szerződésre kihatással lehet, a törlesztőrészletet befolyásolhatja, csak azzal nem volt tisztában, hogy milyen mértékű ez a kihatás. A felperesek árfolyamrés kapcsán előterjesztett kérelmével kapcsolatban rámutatott, a perbeli szerződés a DH törvények hatálya alá tartozik, arra vonatkozik a DH1 törvény 3. §-a, mely szerint a különmemű devizaárfolyamok alkalmazása tisztességtelensége semmisséget eredményez, a semmis kikötés helyébe pedig az MNB hivatalos devizaárfolyama lépett. A DH2 törvény 5. §-a alapján a jogalkotó utólag kiküszöbölte, orvosolta a különmemű devizaárfolyamok alkalmazásával kapcsolatos anomáliát. A törvényi meghatározás folytán e feltételek szükségképpen tisztességes, általános, egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltételt, szerződéses tartalmat eredményeznek, jogszabályba ütközőnek nem minősülnek.

Jogszáály rendezte a semmis kikötés alapján teljesített fizetések elszámolását is, az árfolyamrés semmisségére alapítva a fogyasztó jogot nem érvényesíthet. A DH2 törvényben előírt elszámolási kötelezettségének az alperes eleget tett. Utalt az elsőfokú bíróság a C-118/17. számú EUB döntésre, illetve a C-26/13. számú EUB döntésre. A jogalkotó az árfolyamrésre vonatkozó problémát a szerződések törvényi úton történő módosításával rendezte, a szerződéseket érvényben tartotta, ez megfelel az uniós előírásoknak is. Ebben a körben a C-453/10. számú EUB döntésre hivatkozott, továbbá a C-483/16. számú EUB döntésre, az uniós jog és a hazai jog viszonyát illetően pedig alkotmánybíróági döntésre, alaptalannak ítélve a szerződés II.7. pontja tisztességtelenségére vonatkozó felperesi hivatkozást is. A felperesek keresete nem az eredeti állapot helyreállítását, hanem a szerződés hatályossá nyilvánítását célozta, így a jogvita az EUB előtt C-472/20. számon kezdeményezett eljárás eredményére tekintet nélkül elbíráható volt. Utalt arra is, a kölcsönszerződés érvénytelensége esetén fogalmilag kizárt az eredeti állapot helyreállítása, az 1/2010. (VI. 28.) PK véleményt idézte ebben a körben. Nyilvánvaló semmisséget az elsőfokú bíróság nem észlelt.

A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (rPp.) 78. §-a alapján döntött a perköltség viseléséről, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja figyelembevételével, a felperesek illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt illeték megfizetésére kötelezve a felpereseket.

[9] Az ítélet ellen a felperesek fellebbeztek.

Fellebbezésükben az ítélet megváltoztatását, a rPp. 213. § (3) bekezdése alapján közbenső ítélettel a perbeli kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását, a kölcsönszerződés érvénytelenségének jogkövetkezménye levonására irányuló kereseti kérelmet elutasító rendelkezés hatályon kívül helyezését kérték. Kérték az ítéletnek a perköltség és a le nem rótt eljárási illeték megfizetésére vonatkozó rendelkezései hatályon kívül helyezését is. A hatályon kívül helyezett rész tekintetében kérték utasítani az elsőfokú bíróságot újabb határozat hozatalára. Kérték alperest kötelezni a perköltség megfizetésére.

Hivatkoztak arra, az ítélet jogszáálysértő, mivel a 93/13/EGK Irányelv 4., 5., 6., 7. cikkébe, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény 6. cikke bekezdésébe, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe és 28. cikkébe, a Pp. 2. § (1) bekezdésébe, 206. § (1) bekezdésébe, a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjába, a Ptk. 4. § (1) bekezdésébe, 205. § (1) és (3) bekezdéseibe, a 205/B. § (2) bekezdésébe, a 200. § (2) bekezdésébe, 209. § (1), (2) és (4) bekezdéseibe, 209/A. § (2) bekezdésébe és az 523. § (1) bekezdésébe ütközik. Részletezve a 93/13/EGK Irányelv hivatkozott cikkeit, az emberi jogi egyezmény, az Alaptörvény, a Hpt., a Ptk. és a Pp. hivatkozott rendelkezéseit, utaltak arra, az elsőfokú bíróság a kereset jogalapjával nem értett egyet, a szerződés érvénytelenségének jogkövetkezményéről nem határozott, az érvénytelenség megállapítására a másodfokú bíróság közbenső ítéletével kerülhet sor. A kétfokú eljárás biztosítása érdekében az érvénytelenség jogkövetkezménye tekintetében az elsőfokú bíróságnak folytatnia kell az eljárást. A kölcsönszerződés nem tartalmazza a törlesztőrészletek összegét, sem a türelmi időre, sem az azt követő időre, ugyanakkor az Üzletszáályzat 2.6.7. pontjában foglalt képlet alapján nem számítható ki a türelmi időszakra a törlesztőrészlet, az 1/2016. PJE-ből sem következik, hogy külön figyelemfelhívás és magyarázat nélkül a képlet alkalmazható a laikus fogyasztó által. E

tekintetben többféle bírósági álláspont ismert. A türelmi idő lejártát követő 132 hónapra a kölcsönszerződésben nem szerepel a törlesztőrészlet összege, sem a kiszámítás módja, és az Üzletszabályzatban sem szerepel a kiszámítás módja, erre nézve a kölcsönszerződés IV.1. pontja nem ad elégséges információt. Logikátlan következtetéssel jutott az ítélet arra, hogy a türelmi idő lejártá után kiszámítható a törlesztőrészlet, ez nem helytálló, semmilyen számítási mód nem szerepelt a dokumentációban. A törlesztőrészleteknek ugyanakkor a kölcsön teljes futamideje alatt meghatározottaknak kell lennie, ez a feltétel a kölcsön 11 éves futamidejére nem áll fenn. Téves az ítéletnek az értesítő levél jogi jellegével kapcsolatos okfejtése is. Az értesítő levél feladását egyébként alperes nem igazolta. Az ítélet figyelmen kívül hagyta az Alaptörvény 28. cikke ellenére a Hpt. indokolását is. Kiemelten utaltak ebben a körben a C-26/13. számú határozatra. Fenntartották azon álláspontjukat, hogy tisztességtelen a kikötés, mely szerint alperes a kölcsönszerződés megkötése után egyoldalúan a törlesztőrészletek összegét értesítő levéllel meghatározhatja. Az árfolyamkockázaton alapuló érvénytelenség kapcsán is fenntartották a kereseti kérelemben foglaltakat, illetve a korábbi előadásukat. Iratellenesen tartalmazta az ítélet, hogy a kölcsönszerződés IV.2. pontja, illetve a kockázatfeltáró nyilatkozat egyértelművé tette, hogy jelentős kockázata van a deviza alapú kölcsönszerződés megkötésének. Az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás egy betűt sem tartalmaz a kockázat jelentős voltáról, miután bagatellizálja a kockázatot. A kamatról csupán annyit tartalmaz, hogy a kamatperiódus 6 hónap, ezért minden év januárban és júniusban kerülhet átárazásra, ez a fogyasztó számára értelmezhetetlen. Utaltak a 2019. december 20-i beadványukra e körben, valamint idézték C-51/17., C-227/18. számú EUB döntéseket. Részletesen idézték I. rendű felperes személyes meghallgatása során tett előadását, azzal, az megerősítette, nem történt meg a figyelemfelhívás arra, hogy az árfolyamváltozás jelentős mértékű kockázatot jelenthet. Rögzítették, nem volt elégséges alperes tájékoztatása az árfolyamkockázat kapcsán, emiatt a kölcsönszerződés teljes érvénytelensége állapítható meg. Az ítélet nem tartalmazta az árfolyamrésen alapuló érvénytelenségi törvény kiküszöbölése kapcsán a nemzeti jog mellőzésére vonatkozó indítványt: A kereseti kérelemmel azonos indokkal előzetes döntéshozatali eljárás van folyamatban, melyet a Győri Ítéltábla kezdeményezett C-932/19. számon az EUB előtt. Kérték a per tárgyalásának felfüggesztését a C-472/20. számú ügyre tekintettel is, jogirodalmi idézetet hoztak fel ebben a körben. Fenntartották, hogy lehetséges az eredeti állapot helyreállítása a közösségi jog elsőbbsége folytán.

[10] Alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és felperesek másodfokú perköltségben marasztalását kérte, fenntartva az elsőfokú eljárásban kifejtett álláspontját.

Rögzítette, a kereset és a fellebbezés is megalapozatlan.

Az előzmények, a felperesi kereset, az ítélet, illetve a fellebbezés rövid ismertetése után előadta, az elsőfokú bíróság érdemben helyes döntést hozott. A jogi érvelés körében utalt arra, cáfolja, hogy a támadott szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjába ütközne, hangsúlyozta az 1/2016. PJE határozatban írtakat, illetve a határozathoz fűzött indokolást. Kiemelte, nem szükséges, hogy maga a kölcsönadott, folyósított összeg, illetve a törlesztések összege tételesen szerepeljenek a szerződésben, az is elég, ha azok kiszámíthatóak. Utalt arra, az elsőfokú ítélet rögzítette, hogy a perbeli kölcsönszerződés tartalmazza a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja szerinti tartalmi elemeket. Rögzítette a szerződés kondícióit. Előadta, alaptalan felperesek azon hivatkozása is, hogy a szerződés II.7. pontja tisztességtelen, alperes

az értesítő levélben csupán a szerződés alapján megállapított összegről nyújtott tájékoztatást a felpereseknek. Cáfolta az árfolyamkockázaton alapuló tisztességtelenségére hivatkozást is. Utalt a 2008. június 17-i nyilatkozatra, és arra, a felperesek megfelelő tájékoztatást kaptak. Idézte a kölcsönszerződés vonatkozó részeit. Hivatkozott még a 2/2012. (XII. 10.) PK véleményre, azt idézve, továbbá a Fővárosi Ítéltábla 10.Gf.40.195/2019/6-II. számú ítéletét, illetve a Fővárosi Törvényszék 13.G.41.643/2018/90. és 37.G.42.109/2018/72. számú ítéletét. A határozatokat részletesen ismertette, megismételve az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás tekintetében a korábbi álláspontját. Cáfolta az árfolyamrészén alapuló tisztességtelenségre vonatkozó előadást is, utalva arra, ezen probléma törvényben foglalt módon történő rendezésével okafogyottá vált az árfolyamrészre vonatkozó hivatkozás.

Az elsőfokú ítélet helybenhagyása mellett felperesek perköltségben marasztalását kérte.

[11] A Fővárosi Ítéltábla az iratok felterjesztése után a 2. sorszámú végzésével tájékoztatta a feleket, hogy a 112/2021. (III. 6.) Korm. rendelet 27. § (2) bekezdése alapján tárgyaláson kívül jár el. A fellebbezést alperes részére kézbesítette.

[12] Alperes 3. sorszámú fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és felperesek másodfokú perköltség megfizetésére kötelezését kérte. Előadta, az elsőfokú eljárásban kifejtett álláspontját fenntartja, az elsőfokú bíróság helytállóan utasította el a felperesek kérelmét, a fellebbezés megalapozatlan.

Az előzmények ismertetése után rögzítette, hogy az elsőfokú bíróság 25-II. sorszámú ítéletével kifejtettek helytállóak, a kereset nem alapos és a fellebbezés is megalapozatlan.

A jogi érvelés körében cáfolta, hogy a szerződés Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjába ütközne, idézte ebben a körben az 1/2016. PJE határozat 2. pontját részletesen, illetve a határozathoz fűzött indokolást. Rögzítette, ha a törlesztőrészlet összege akár a kirovó, akár a lerovó pénznyomban úgy szerepel a szerződésben, hogy abból egyértelműen kiszámítható, akkor nem foghat helyt az a felperesi hivatkozás, miszerint a szerződés nem tartalmazza a törlesztőrészleteket. A szerződés és az Üzletszabályzat tartalmazza a törlesztőrészletekkel kapcsolatos információkat, a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja szerinti tartalmi elemeket, ezt az elsőfokú ítélet rögzítette. A szerződés futamideje 192 hónap volt, a futamidő első 60 hónapjában, a könnyített időszakban kamatot kellett fizetni, a 61. hónaptól tartalmazzák a törlesztőrészletek a kamat mellett a tőkét is, annak kiszámítási módját pedig alperes Üzletszabályzatának 2.6.7. pontja. Az Üzletszabályzat a kölcsönszerződés részét képezi, az alapján az ügyleti kamat aktuális összege kiszámítható. A törlesztőrészletet minden hó 10-éig kellett megfizetni, az értesítő levél tartalmazta az alperes által kiszámított törlesztőrészlet összegét. A felperesek előtt ismert volt a futamidő, a türelmi időszak, a törlesztés gyakorisága, és a képlet alkalmazásával kiszámolható volt a törlesztőrészlet összege. Alaptalan azon felperesi hivatkozás is, hogy a szerződés II.7. pontja tisztességtelen, mert alperes az értesítő levélben állapítja meg a törlesztőrészletek összegét. A szerződés ugyanis tartalmazta a törlesztőrészlet kiszámításához szükséges adatokat, így alperesnek nem volt lehetősége a szerződés alapján ettől eltérni, és egyoldalúan megállapítani a törlesztőrészletek

összegét. Az értesítő levél csupán a szerződés szerinti összegről nyújtott tájékoztatást, mindez nem jelentett egyoldalú és indokolatlan hátrányt a felpereseknek.

Az árfolyamkockázat körében előadta, a felperesek már a szerződéskötés előtt majd két hónappal tudtak az árfolyamváltozás lehetőségéről, az árfolyamkockázat mibenlétét ismerték a 2008. június 17-i nyilatkozat alapján. Idézve a nyilatkozat szövegét, hangsúlyozta, az árfolyamkockázat adósok általi viselése nem tisztességtelen, kaptak tájékoztatást az árfolyamkockázatról, mely kellően világos és érthető kellett, hogy legyen. Utalt arra, a felperesek a szerződés aláírásával vállalták az árfolyamkockázat viselését. A nyilatkozat nem utalt arra, hogy az árfolyamváltozás és ennek kockázata nem reális, a futamidő alatt nem következhet be, illetve nem a felpereseket terheli az árfolyamkockázat, illetve annak lenne felső határa. Hivatkozott emellett a 2/2012. (XII. 10.) PK véleményre, azt idézve, továbbá a Fővárosi Ítéltábla, illetve a Fővárosi Törvényszék eseti döntéseire, azokat részben idézve. A döntések tükrében utalt arra, a fellebbezés alyptalan. Megismételte a nyilatkozatban, illetve a kölcsönszerződésben írt tájékoztatással kapcsolatos álláspontját, utalva arra, az elsőfokú bíróság lényegileg megalapozottan utasította el a keresetet, érveit elfogadva.

Cáfolta az árfolyamrésen alapuló tisztességtelenségre történő hivatkozást is, a szerződés nem ütközik a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjába. A DH1 törvényre hivatkozott, mely kiküszöbölte az árfolyamréssel kapcsolatos érvénytelenséget. Alyptalan azon felvetés, hogy felperesek szerint a DH1 törvény ugyan rendezte az árfolyamrés kérdését, de ez felpereseknek nem kedvező, és ezért a szerződés érvénytelen lenne és a DH1 törvény mellőzhető lenne. Az árfolyamrésre vonatkozó hivatkozások okafogyottá váltak. Idézte ebben a körben is az elsőfokú bíróság ítéletét.

Az ítélet helybenhagyása mellett felperesek perköltségben marasztalását kérte.

[13] Felperesek 4. sorszám alatt észrevételeket nyújtottak be. Fellebbezésüket fenntartva kérték az alperes „előzmények” címszó alatti előadása figyelmen kívül hagyását.

Ismételten kiemelték, a törlesztőrészletekben való megállapodás hiánya semmisséget eredményez, a perbeli kölcsönszerződés a türelmi idő lejártát követő 11 évre sem tartalmazza a törlesztőrészletet, az az Üzletszabályzat alapján sem számítható ki. E tekintetben alperes érdemi nyilatkozatot nem tett. Az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatásnak konkrét, egyedinek és világosnak kellene lennie. Nem fogadható el alperesi érvelés. A döntést nem befolyásolja az sem, hogy egyébként nem azonosíthatóan a jelen ügy peranyagával, egyes elsőfokú bíróságok milyen döntéseket hoztak. A szerződési feltétel tisztességtelenségét az uniós jog alkalmazása mellett kell megítélni, mely minden tagállamban elsőbbséget élvez, a Lisszaboni szerződés záróokmánya 17. számú melléklete folytán. Hivatkoztak továbbá a 93/13/EGK Irányelvre, annak értelmezésére és a C-92/11. számú EUB ítélet 58. pontjára, továbbá a Kúria eseti döntésére.

Kiemelték, az ítélet meg sem említi, el sem bírálta az árfolyamrésen alapuló érvénytelenségre való hivatkozást, a nemzeti jog mellőzésére irányuló indítvánnyal együtt. Ez független az alperesi állásponttól. A fellebbezés 3. pontjában foglaltaknak akkor van jelentősége, ha a másodfokú bíróság nem ért egyet a fellebbezés 1. és 2. pontjában foglaltakkal.

[14] Alperes a veszélyhelyzet megszűntére hivatkozva tárgyalás tartását kérte.

Előkészítő iratában továbbra is fenntartva, hogy a felperesi fellebbezés megalapozatlan, vitatja a felperesek 2021. április 6-i beadványában foglaltakat, azzal, változatlan tartalommal fenntartotta az elsőfokú eljárás során, illetve fellebbezési ellenkérelmében előadottakat.

Kérte az elsőfokú ítélet helybenhagyását és felperesek perköltség viselésére kötelezését.

[15] A felperesek 7. sorszám alatt csatolták a Kúria felülvizsgálati határozatát, kiemelve annak négy pontját, melyből kettő a fellebbezésükben foglaltakkal azonosan tartalmazott az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó tájékoztatással kapcsolatos megállapításokat.

[16] A felperesi fellebbezés az alábbiak szerint alapos:

[17] A szerződéskötéskor hatályban volt, a jelen perben alkalmazandó a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 523. § (1) bekezdése szerint a kölcsönszerződés alapján a pénzintézet vagy más hitelező köteles meghatározott pénzüsszeget az adós rendelkezésére bocsátani, az adós pedig köteles a kölcsön összegét a szerződés szerint visszafizetni.

A felperesek az érvénytelenség okaként a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjára hivatkoztak, eszerint a jogszabályhely szerint semmis az a fogyasztási lakossági kölcsönszerződés, amelyik nem tartalmazza a törlesztőrészletek számát, összegét, a törlesztési időpontokat.

A Ptk. 205/B. § (2) bekezdése szerint külön tájékoztatni kell a másik felet arról az általános szerződési feltételről, amely a szokásos szerződési gyakorlattól, a szerződésre vonatkozó rendelkezésektől lényegesen, vagy valamely korábban a felek között alkalmazott kikötéstől eltér. Ilyen feltétel csak akkor válik a szerződés részévé, ha azt a másik fél a külön figyelemfelhívó tájékoztatást követően kifejezetten elfogadta.

[18] Az elsőfokú bíróság a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja szerinti érvénytelenséget nem állapította meg, a Fővárosi Ítéltábla jogi álláspontja ettől eltér.

Az elsőfokú bíróság arra helytállóan utalt, a szokásos banki gyakorlattól nem tért el az alperes a szerződéskötés során, és helytálló volt az 1/2016. PJE-re való hivatkozása is, de csak a türelmi időszakra vonatkozóan. A kölcsönszerződés IV.1. és az Üzletszabályzat 2.6.7. pontja szerinti képletre utalással történő meghatározás a deviza alapú szerződések gyakorlatában elfogadott volt, a szerződéskötés időpontja és a kölcsönösszeg folyósításának időpontja

általában eltért, az első törlesztőrészlet összege is tájékoztató jelleggel került megjelölésre, a szerződéskori árfolyam a folyósításkori árfolyamtól eltérhetett, a törlesztőrészlet kiszámíthatósága biztosítva volt a türelmi időszakra.

[19] Nem értett egyet azonban a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bírósággal abban, hogy a türelmi időszak lejártát követő további szerződéses időszakra vonatkozóan is meghatározható volt a törlesztőrészletek összege. Az alperes a 2019. június 24-i beadványában foglaltak szerint, a korábbi beadványában, valamint a 36. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyvben foglalt előadásával ellentétben azt nyilatkozta, hogy alperes „hitelnyilvántartó főkönyvi rendszere” a türelmi időt követően az annuitásos törlesztőrészletet az e beadványban részletezett képlettel számolta ki, ez a képlet azonban a dokumentumokban nem volt fellelhető a szerződéshez csatolt mellékletek között. Nem tartalmazta azt a szerződés és az Üzletszabályzat sem. A 6/2013. PJE indokolás III.1. pontja értelmében az adós tartozásának egyértelmű meghatározására alkalmas módszer, ha az összeg a szerződés rendelkezései alapján kiszámítható, a szerződéskötés időpontjában a változó ügyleti kamat mértéke nem határozható meg előre, így az 1/2016. PJE határozat 3. pontjának indokolására is figyelemmel az értesítő levél jelenti ennek meghatározását, de ez csupán tájékoztató jellegű, teljesítést elősegítendő. Utal a Fővárosi Ítéltábla arra, hogy a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja a kölcsönszerződés teljes futamidejére vonatkozóan vizsgálendő, tekintettel arra, hogy az Üzletszabályzat 2.6.7. pontjában meghatározott képlet csupán az ügyleti kamat kiszámítására vonatkozik, a türelmi időszakot követő teljes hátralévő futamidőre nem. Az alperes által a 38. sorszámú beadványban megjelölt képlet pedig a felperesek számára nem volt ismert. Tekintettel arra, hogy a törlesztőrészleteknek a türelmi időszakot követő tartamára havonta fizetendő összege nem volt megjelölve, illetve annak számszerűsítése a szerződés során a felperesek részére átadott dokumentumok alapján nem minősül kiszámíthatónak, a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjában foglaltakra figyelemmel semmis.

Semmis ugyanakkor a szerződés az árfolyamkockázat viselésével kapcsolatos tájékoztatás nem megfelelő volta folytán is.

[20] A 2008. június 17-i „Nyilatkozat deviza alapú hitelekhez” szerint a felperesek a nyilatkozat aláírásával többek között tudomásul vették, hogy a kölcsönt forintban kell igényelni, a folyósítás is forintban történik, de a kölcsönt a bank CHF devizában tartja nyilván. A nyilvántartott devizakölcsön összege a folyósítás napján érvényes Bank1 érvényes Hirdetményében közölt számlakonverziós vételi árfolyamon kerül kiszámításra, a törlesztőrészletek megfizetéséhez szükséges devizaátváltásból eredő valamennyi árfolyamkockázatot viselik.

A nyilatkozatot igénylőként I.r. felperes, társigénylőként pedig a II-III. rendű felperes írta alá.

[21] A Kúria 2/2014. PJE határozata iránymutatása szerint a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés azon rendelkezése, mely szerint az árfolyamkockázatot a kedvezőbb kamatmérték ellenében korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, melynek a tisztességtelensége főszabályként nem vizsgálható. A

Jogegységi határozat 3.1. pontja kifejti, hogy az Irányelv által követett célnak a magyar jogba már átültetett jogszabályi rendelkezések vonatkozásában is érvényesülnie kell, érvényre kell jutnia azon elvnek, hogy a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalta feltétel tisztességtelenségét önmagában az is megalapozza, ha a feltétel nem világos, vagy nem érthető. A Ptk. 209. § hatályban volt (4) bekezdése értelmében ilyen rendelkezés tisztességtelensége vizsgálható és megállapítható, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor – figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is – nem volt világos, nem volt érthető.

[22] Az elsőfokú bíróság vizsgálta az árfolyamkockázatot a fogyasztóra terhelő szerződéses rendelkezés tisztességtelenségét, illetve a tájékoztatás megtörténtét és megfelelőségét is, azonban tévedett, amikor úgy foglalt állást, hogy a kereset ebben a körben megalapozatlan. Az Európai Unió Bírósága a C-26/13. számú ítéletének 39. pontjában kifejtette, a 93/13/EGK Irányelv által létrehozott védelmi rendszer azon az elven alapszik, hogy a fogyasztó az eladóhoz vagy a szolgáltatóhoz képest hátrányos helyzetben van, mind tárgyalási lehetőségei, mind pedig információs szintje tekintetében, amely helyzet az eladó vagy a szolgáltató által előzetesen meghatározott feltételek elfogadásához vezet, anélkül, hogy a fogyasztó befolyásolni tudná ezek tartalmát. A 40. pont szerint e hátrányos helyzetre tekintettel az Irányelv olyan rendszer létrehozatalára kötelezi a tagállamokat, amely biztosítja, hogy minden egyedileg meg nem tárgyalta szerződési feltétel vizsgálható legyen, az esetlegesen tisztességtelen jellege, megítélése szempontjából. Az Európai Unió Bírósága C-186/16. számú ítélete rendelkező része 2. pontja szerint a szerződési feltétel világos és érthető megfogalmazásának követelménye azt jelenti, hogy a hitelszerződések esetén a pénzügyi intézményeknek elegendő tájékoztatást kell nyújtaniuk a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak. Ez a követelmény magában foglalja, hogy annak a feltételnek, mely szerint a kölcsönt ugyanabban a külföldi pénznemben kell visszafizetni, mint amilyenben folyósították, nem csak alaki és nyelvtani szempontból, hanem konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára, abban az értelemben, az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet, csökkenhet, hanem értékelni kell tudnia, hogy egy ilyen feltételnek esetlegesen jelentős hatásai lehetnek a pénzügyi kötelezettségeire. Az Európai Unió Bírósága C-51/17. ítélete 73. pontjában írta, hogy a szerződési feltételeket világosan, érthetően kell megfogalmazni, ez nem korlátozható kizárólag alaki és nyelvtani szempontból való érthetőségre. A 74-75. pontok értelmében a pénzügyi intézményeknek elegendő tájékoztatást kell nyújtaniuk a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak, és e tájékoztatásnak ki kell terjednie a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze esetleges súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a lehetőségére, a törlesztőrészekre gyakorolt hatására is.

A fenti rendelkezések, illetve irányadó európai és kúriai bírósági gyakorlat, valamint a perbeli 2008. június 17-i „Nyilatkozat deviza alapú hitelekhez” dokumentum összevetése alapján megállapítható, hogy a felperesek által aláírt nyilatkozat csupán arra vonatkozó tájékoztatást tartalmaz, hogy az árfolyamkockázatot a felperesek viselik, de a kockázatviselés, illetve az árfolyamváltozás kockázata lényegi tartalmát illetően nem ad tájékoztatást. A szerződés IV.2., IV.3. pontja is az árfolyamkockázat viselésére, nem annak lényegi sajátosságaira utal. Nem

tekinthető konkrét figyelemfelhívó, figyelmeztető jellegűnek az a meghatározás, hogy az árfolyamkockázat „okozhat növekedést, de csökkenést egyaránt”, továbbá, hogy „nem lehet pontosan tudni előre”, hogy mennyi forint kell azonos összegű devizában meghatározott törlesztőrészlet megfizetéséhez. Mindez nem jelent megfelelő tájékoztatást, sem a C-51/17. számú ítéletben, sem a 2/2014. PJE határozatban foglalt kritériumoknak nem felel meg. Az a körülmény, hogy az árfolyamváltozás kockázata azt jelenti, hogy esetlegesen jelentősen nőnek a törlesztőrészletek, az adós gazdasági helyzete ebből eredően elnehezülhet, nem jelenik meg a nyilatkozatban és a szerződésben sem. Nem tűnik ki a szerződésből és a nyilatkozatból sem, hogy a kockázatviselésnek felső határa nincs, az korlátlan, és akár jelentősen is megemelkedhet a törlesztőrészlet és az árfolyamváltozás lehetősége valós. Az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül megítélendő tájékoztatásból tehát nem volt megállapítható az árfolyamkockázat tartalma, így az sem, hogy az pontosan milyen, a felperesek pénzügyi terheit jelentős mértékben hátrányosan érintő következményekkel járhat. Az adott tájékoztatás nem megfelelő volta a Fővárosi Ítéltábla gyakorlatában több ügyben megjelent (16.Gf.40.180/2020/8., 16.Gf.40.123/2020/15-II.). Az árfolyamkockázat viselésével kapcsolatos tisztességes tájékoztatással szemben felállított követelményrendszernek megfelelő tájékoztatás elmaradása, ezáltal a tájékoztatás nem megfelelő volta esetén a szerződés azon rendelkezése, mely szerint az árfolyamkockázatot a fogyasztó viseli, a Ptk. 209. § (1) bekezdés alapján tisztességtelen. Ez az egész szerződés érvénytelenségét eredményezi (Ptk. 239. § (2) bekezdés).

Összességében az elsőfokú bíróság téves álláspontra helyezkedett, amikor megállapította, hogy a perbeli szerződés a törlesztőrészletek összegét a teljes futamidő idejére kiszámítható módon tartalmazza, illetve, hogy az árfolyamkockázatról az alperes megfelelő tájékoztatást adott, és ennek folytán az árfolyamkockázatot felperesekre terhelő szerződéses rendelkezések tisztességesek. A kereset elutasítása folytán az érvénytelenség miatt alkalmazandó jogkövetkezmény nem képezte az elsőfokú bíróság vizsgálatának tárgyát (az árfolyamrésszel kapcsolatos felperesi előadás sem, de a fentebb kifejtettek folytán ez már nem bír relevanciával).

[23] Az elsőfokú bíróság ítéletét ezért a Fővárosi Ítéltábla az rPp. 239. §-a folytán alkalmazandó rPp. 213. § (3) bekezdése és az rPp. 253. § (2) bekezdése alapján közbenső ítélettel részben megváltoztatta, megállapítva a perbeli kölcsönszerződés érvénytelenségét, és az elsőfokú ítéletet a hatályossá, illetőleg érvényessé nyilvánítás iránti keresetet elutasító részében, a teljes perköltségre kiterjedően a rPp. 252. § (3) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és e körben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

[24] A jogkövetkezmény alkalmazása körében a bizonyítási eljárást az elsőfokú bíróságnak az újabb eljárása során kell lefolytatnia.

Az újabb eljárás során el kell bírálni a feleknek azösszagszerűség kapcsán tett hivatkozásait, nyilatkozatait.

A jogkövetkezmény alkalmazása során elsődlegesen azt kell vizsgálni, hogy az érvénytelenségi okok kiküszöbölhetők-e, lehet-e helye a szerződés érvényessé nyilvánításának, ha igen, milyen feltételekkel. Érvényessé nyilváníthatóság hiányában a kölcsönszerződés hatályossá nyilvánításáról szükséges döntést hozni.

[25] A 4/2009. (XII. 14.) PK vélemény II.3. pontjában foglaltakra figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése, 4/A. §-a alapján csupán megállapította a felek másodfokú perköltségét, illetve a felperesek által le nem rótt fellebbezési illeték összegét. A költségek viseléséről az rPp. 252. § (4) bekezdése folytán az elsőfokú bíróságnak kell döntenie az újabb eljárása eredményeként.

Budapest, 2021. május 26.

dr. Rutkai Éva s.k.

a tanács elnöke

dr. Molnár József s.k.

előadó bíró

dr. Kolozs Balázs s.k.

bíró

A kiadmány hitelül: